

A serene winter landscape featuring a snow-covered ground and a frozen lake. In the foreground, a large pine tree branch is heavily laden with snow, framing the left side of the image. The middle ground shows a calm, snow-covered area with a small, dark, unfrozen patch of water. In the background, a dense forest of snow-laden pine trees stretches across the horizon under a pale, overcast sky.

Runoja lainanpäivänä
2013

Runoja lainanpäivänä 2013

Julkaisijat:
Kainuun Kirjailijat ry
Kajaanin kaupunginkirjasto

Kuvat:
Sirikka Lappalainen

Kajaanin Offsetpaino Oy, 2013

Kevät

Yletyn korkeuksiin

Järven jäällä
huikaisevassa auringon paisteessa
silmit sokaistuvat
tuuli hivelee kasvoja.

Huikaisevassa auringon paisteessa
hiihtäjä suhahtaa ohitseni
tuuli hivelee kasvoja
kuuntelen hiljaisuutta.

Hiihtäjä suhahtaa ohitseni
hankeen ei jää jälkiä
kuuntelen hiljaisuutta
lähellä avaruus.

Hankeen ei jää jälkiä
silmit sokaistuvat
lähellä avaruus
järven jäällä.

Anneli Karjalainen

Unessa lepää aaltojen juoksu, polku piennarta rantaan.
Kääntynein kyljin vene tykkyä jäistä kantaa.
Jo pilkottaa hangesta puolukanvarsi, kataja nöyränä kurkottuu.
On sulana havu, tuulessa liekkuu naava pihkainen sieraimiin.
On haihtunut yö, kadonnut kristalli tähtien tulvaan. Arkoina
silmit kohinaa katsoo, pisaraa tuottaa.

Terttu Juntunen

Suuren Sapatin juhlanan

Hagia Sofian katedraalissa
Konstantinopolissa
Kristuksen ylösnousemusjuhlan ilo
puhkeaa kukkaan kuin kiinalainen omenapuu

Ylösnousemusaamun bysanttilaisen kanonin sanat
soivat mielessäni
Tulkaa ottakaa valkeus
illattomasta valkeudesta

Damaskoksen pyhä Johannes
kehottaa meitä puhdistamaan
tunteemme, että voisimme viettää
Suuren Sapatin juhlaa

Kristus, Iankaikkinen Ilomme
on noussut ylös kuolleista,
avannut ristillään paratiisin
ja
kutsuu meitä palaamaan
katumuksessa paratiisiin, jossa
kukaan ei kärsi nälkää eikä
kukaan uurasta leipänsä eteen

pohjattoman kuilun takaa
näen Raamatun rikkaan miehen, joka kohottaa

katseensa nähdäkseen Lasaruksen
ja huutaa Abrahamin puoleen
saadakseen osakseen
sääliä
mutta Abrahamilla ei ole enää armoa
sellaiselle, joka ei itse armahtunut.

Jarmo Hakkarainen

Maaailma on täynnä ihmeellisiä asioita

On ihan kohta maaliskuu,
on kissoilla messingillä suu,

ne puolison itsellensä saa,
ne perheen oitis perustaa,

kohta pikkutassuja on sikin sokin,
kohta kuorossa kuuluu vikin, vokin

Anneli Pyy

Kotimaa

Virsi isänmaalle 1

Uusi aamu nyt jo sarastaa
päivä valoa, hohdetta jo tuo
pilven takaa kaukaa kangastaa
värit hehkuen loistoansa luo.

Herran henki johdatteli meitä
halki aikain ajan ankean,
kuljetti murheellisten teitä
kantoi yli tien raskaan vaikean.

On johdattanut aina lapsiansa
päivään uuteen, nousevaan,
hän yhä kaitsee armollansa
ajan aallokoissa purrestaan.

Kansa seisoo yhä juurillansa
ei horju, kaadu se milloinkaan,
ken uskoo, Isä taivaastansa
ei hylkää meitä silloinkaan.

Isän käsi turvanamme aina
vaikka surun, onnen päivä lie
Isänmaa on meille kallis laina
kotiin oikeaan se kerran vie.

Annikki Juntunen

Maaliskuu 13.päivä 2012

Häikäisevä kirkkaus leikkii hangilla ja kevään
kuulaus astelee pitenevän päivän ehtooseen.
Äiti-Maa, joka valmistaudut muistojesi juhlaan
sait pitää puhtaat värit. Sinivalkoinen lippusi kohoaa salkoihin
ja sitä halkova risti muistuttaa meitä kristitystä maasta.
-Viiltääkö minua yhä kipeät muistot ajasta, kun kätesi
ambutoitiin, vyötäröäsi kavennettiin ja helmastasi
repäistiin pala pois vasten tahtoasi.
Olemme osaasi kasvaneet, me jotka yhä muistoinemme
kannamme silpomisesi surua puolestasi.
Haavat ovat arpeutuneet, mutta niistä yhä tihkuu kirkas mahla.
Lapsemme ja lastenlapsemme ovat meiltä kuulleet
kohtalosi tuomat menetyksen iskut. Tehtävämme on muistuttaa
heitä siitä, minkä poikasi ja tyttäresi maksoivat omalla
hengellään puolestasi.
Kirkkotarhan valkeat paadet pysähdyttävät nuoren
sukupolven kyselevänä. He arvostavat maksettua hintaa.
Me ikääntyvä veteraanisukupolvi olemme kuin
harmaina seisovat hongat nuoren koivikon sylissä.

Äiti-Maa, nyt olet surullisena seurannut
kirkkomme sisällä vellovaa eripuraa.
Tuhannet ovat Isiesi kirkosta luopuneet.
Ovatko he ainiaaksi Jumala-yhteyden hylänneet?
Olemme saaneet oppia suvaisevaisuutta,
lähimmäisenrakkautta ja jakamaan omastamme.
Oikeat arvot kumpuavat Jumalan kädestä näyttäen
pyhyytensä siirtyessä sukupolvelta toiselle.

Vaikeitten ja raskaiden aikojen läpi olet lapsiasi johdattanut luoden maastasi turvallisen kodin elää.

Olet kasvattanut vahvan suomalaisuuden hengen, mikä näkyy maailmalla moninaisina saavutuksina.

Rakkaudesta sinuun tuhannet kädet puristuvat rukoukseen.

Näet kansassasi eripuraisuutta, kipailuhenkeä ja oman edun tavoittelua. Kärsivä maailma huutaa rauhaa, sovintoa. Isiemme Jumala voi polkumme tasoittaa. Saamme iloita tässä maassasi itsenäisyydestämme menetyksineen. Kiitämme Jumalaa siitä, että olet yhä olemassa Sinä kaikkien Äiti-Maa, Suomi.

Annikki Juntunen

Kotiseutuni Kainuu

Kaunis on Kainuun vaarojen vyö,
joka siintävi taivasta vasten.
Kirkkaana loistavat vedet vaarojen alla,
ei pane viljoja syksyinen halla.

Harmaita pilviä väliin taivaalla liikkui,
ne kastelivat viljavat maat.
Näin antoivat uutta elämän voimaa,
silloin kasvoivat metsät ja haat.

Sain vaeltaa syviä saloja pitkin.
Kohtasin onneni sieltä.
Näin murheet mielestäni pois aina kitkin,
silloin mikään ei painanut mieltä.

Siitä kaikesta kiittää nyt tahdon,
kun niitä polkuja astella sain.
Sain osakseni tuon kaiken,
mitä polkuni varrelta hain.

Pian kaiken tänne jätän -
vihreät niityt ja vaarojen rinteet.
Kotirantojeni rakkaat veet.

Pentti Hurskainen

Näyttely puistossa

Mitäpä sanoisin näkemästäni
kuin, että Luojalla onnistunut näyttely
puistossa.

Vanhat lehmukset ja koivut
kuin kokouksessa koolla -
vaivoja valittamassa ja suunnittelemassa
uutta monine taakkoineen.

Toisilla pahkalapsi sylissään
toisilla selässä – muutamalla mahassa
joillakin visakahleet kintuissa
ja nilkoissa
muutamalla kivekset kainalossa.
Luoja himmentänyt valot
sammuttanut väreissäpalavat pensaat
se odottaa jotakin...

Taustalla järvi on peilannut taivasta
keinuttanut aalloillaan pilviä
pessyt usvalla kasvojaan
ollut läsnä äänillään ja liikkeillään
kuin syliinsä kutsumassa näkijän.

Nyt puisto on aivan hiljaa.
Lintujen kerrostaloasunnot tyhjillään
Kiireessä jääneet ovet ja ikkunat auki
valmiiksi vastaanottamaan paluumuuttajansa.
Sitten on äänen ja ilon aika
uusi kevät ja kesä ja uusi sukupolvi.
Tämä on totinen tosi.

Helvi Köykkä

Suosta pallo pompahtaa

Suosta turve
suosta voima
suosta pallo
pompahtaa.

Pallo kyllä
suonkin yli
kevyesti
lennähtää.

Mutta miten
suomalainen
suon keskellä
selviää?

Kyllä siihen
keinot löytyy,
löytyneet on
ennenkin.

Sisu esiin
kaivettakoon
vaikka
suonsilmästä!

Pirjo Virkkunen

Tie

Tie kohtasi
kulkien
monia maita.
Näki köyhyyttä, surua
kasvoja onnekkaita.

Läpi kaupungin
katuna kulki.
On kiire niin.
On kiire niin.
Lyö askeleet
kovina asfalttiin.

Ihmisjoukossa
jokainen yksikseen
vailla hymyä
vieraina toisilleen.

Oli kulkenut
kauas
pohjoista kohti.
Kuin kutsuen
jokin
matkaansa johti.

Näki kaukana
vaarat
ja hiljaiset salot.
Kylät pienet vain
ja tähtien palot.

Ja kuuset kuiskivat
tänne jää.
Täällä kotisi on
ja määränpää.

Kävi vaaran kupeelle
nukkumaan.
Ja hymyili
hiljaa unissaan.
Oli peitoksi
satanut
valkoista lunta.

Raija Alhontaus

Voi kauheaa, voi mahdotonta
kun asiaa hyvinkin on monta.
Yhdestä vaarasta porua riittää,
moni meistä mekkalaa pitää.

Kenen ja kenen onkaan syy,
ihmetellen rantakoivussa pyy.
Kyllä toki kaikki vielä elpyen,
kansa Kainuun siitä leppyen.

Mutta onko vesistöt sökönä,
näemmekö kalatkin mökönä.
Elo paha mulla, sanoen särki
kun kysyen, kenen meni järki.

Mielissään siitä ei ole ahven,
kysyy, ken pilasi vedet lahden?
No, tekeväälle aina sattuu,
seudun ylle entisyys palautuu.

Onhan se ollut isoa mylläkkää,
pyöritetty isoäänistä rälläkkää.
Koko kansa jo ällikälle lyötynä,
näkisi vaaran jo myytynä.

Pentti Mankinen

Tuulessa

Talvimyrsky pyyhkäisee tienoon yli
kasaa oven eteen ja kulkuväylille
teräväharjaisia nietoksia
kuin jähmettyneitä aaltoja

sitten tyyntyy
kuu tulee esiin kirkkaana, täytenä
ja tähdet

pakkanen rasahtelee nurkissa ja
metsiköissä

jänikset ja rusakot piiloutuvat pensaiden alle
pakenevat satunnaista kulkijaa
myöhäistä koiranulkoiluttajaa.

Eine Syvävirta

Sademyrsky

Edessä myrskyävä meri,
sen aallot rantoja huuhtoi.
Tuuli rantakoivuja repi -
sen juuristo vaikeroi.

Salama ylhäältä taivaalta
iski kohti rantaan.
Tarttui kiinni latvaan vanhuksen,
viilsi halki latvasta sanaan.

Vanhus lepäsi maassa -
siinä maatui hiljalleen.
Oli elonaikansa rannalla seissyt,
meren aaltoja ihailen.

Ei tuntenut se pahaa mieltä,
syliin sammaleen painautui -
vaan ymmärsi elämän kieltä.
Hänen vuoro nyt maatua on.

Pentti Hurskainen

Emme tarvitse

Emme tarvitse
saatanallisia pikkujouluja

viattomat kärsijät
lapsiuhrit.

Signe Huttunen

Naapureita

On mökki, torppa tai asunto muu,
asukkaita, monen sortin ihmisiä,
laadultaan erilaisia kuin seetripuu.
Kaiken kaikkiaan niin inhimillisiä.

Huonoa tuuria, jos naapuri paha
kun naapuri häiriten ilkeydellään,
se kateus, se piikikäs kuin saha.
Silloin hyvää oloa ei meillä kellään.

Ottaa postia laatikosta naapurin,
ilkivaltaa naapurin autolle tekee.
sehän on jo kerrassaan rikollista,
kysyen, joka ilkeyden kaiken näkee.

Mutta onhan naapureita hyviäkin,
ystävällisiä ja suuresti hempeitä
ja ihan kuin makeita vehnänjyviä.
Sieviä, kauniita, hymyisiä, lempeitä.

Pentti Mankinen

Sukupolvien aika

Tuokio

tunne

hetken ajan ja paikan

Aaltoja hyökyjä myrskyjä

Rantoja tyynen lahden

Vuosikymmenten kimallusta

sukupolvien yhteistä vaellusta

ketjussa linkit pienet ja isot

Tärkeitä kaikki

Eteenpäin kulkien

tukea tuntien

rantaan luottaen

uuteen uskoen

Voimasta kiittäen

Sirkka Lappalainen

Paperi ja kuu

kuun kokoinen ikävä
täyttää paperin

piirrän sille äänettömät,
ymmärtäväiset silmät

valehtelen, etten kaipaa

sydämenkokoiset,
kyyneleenväriset kirjaimet
painavat paperin äärimmilleen

Tarja Kerttula

Lue minua

Lue sanoja minussa
tavuta viivat,
tee pilkuille säännöt,
perehdy äänteisiin,
salli synonyymit,
aspiraatiot ja niiden puutteet,
anna tauoille aika-arvot,
yhdistä pisteestä pisteeseen
 sinun sanasi ja minun,
varaa kysymyksille vastauksia,
huuda merkkisi loppuksi
ja uusiksi aluiksi

Käperry kanssani kansien väliin,
suostu, aukene ja sano aamen.

Tarja Kerttula

Tyynessä

Juna kulkee,
elämänjuna.
Ja minä etsin puroa,
joka oli kauan sitten,
niittyä, joka avarana vihannoi.

Kaatuneet kelot
todistavat olemassaoloani.
Silmunsa sulkeneet odottavat hallan tuloa,
lumen peittoa hartioilleen.

Päivien kirkkaus vaihtunut syksyn koleuteen,
pakkoon kääriä turkkinsa ympärilleen,

istua elämänjunassa,
joka armollisesti väliin seisahtaa

sen puron luona,
joka oli kauan sitten,
sen niityn äärellä,
jonka vihreys vain unissa.

Marjatta Nyysönen

Siinä on kaikki

Täydellinen
katseen vangitseva
isot lehtimäiset kuviot loivana kaarteena
oikealla,
pienet kristallisirpalet
epäsymmetrisesti räjähtäneenä rykelmänä
vasemmalla.

Kultainen leikkaus
ehjä terävä kieleke
alustana kumpareinen usva.

Valotaustaisena ihastuttaa
sinihämärässä lumoa.

Täydellinen taideteos
jäljittelemätön
itsestään syntynyt.

Anneli Karjalainen

Kosketus

Ihon lämmin kosketus
sammuttaa vihanlieskat
tuomaan lempeät tuulet
ystävälliset sanat ja
sydän visertää ilosta

arkielämässä
arkisilittäminen
kömpelö taputus olkapäälle
sulattaa vähitellen
vuosisataisenkin
perintöroudan

juuriensa vangit

vapaiksi
avoimen taivaan alla
kypsyttää
arkirakkauteen
välinpitämättömyys
muuttuu
läsnäolevaksi välittämiseksi

Kosketus on elämän voima
väreilevä hyväksyntä.

Signe Huttunen

Peite

Vihertävien höyhenten möyhentämä
Minä imen muotoihin kiinni
tukahduttaen
vapauttaen
unelmieni taistelutantereelle
etsin omaa ylivaltaani
painostavien pilvien loisteessa
Minä hehkun

Jari J.S. Heikkinen

Lapsena sain lahjaksi sukat
joka joulu. Tiesin odottaa
käsinkudottuja
yli viidenkymmenen vuoden ajan.
Tänä jouluna
etsin pehmeää pakettia
turhaan.

Mirja Kananen

Poika, kitara ja kuu

Poika ajaa iltaisin pyörällään
kitara selässään
ja treenikämpältä joutuu
vasta ennen yhdeksää

hän kitaraa rakastaa
ja tyttöä herkkää vaaleaa
on kuukin taivaalla kokonainen
auringonvalo pullollaan

poika haluaa taivaalta tähdet
hän siihen sävelet valjastaa
ei isä tykkää siitä
hän toivoo ammattia parempaa

poika vihdoin paikan saa
hän pääsee tuuraamaan
on kuukin tyytyväinen
ohuessa pilviverhossaan

ei nuori onni kauan kestä
on rakkaus helppo kadottaa
on poika pian yksin
ja sormet kielille hamuaa

hän säveltää läpi pimeän yön
ja muistaa vaalean loistavan kuun
se ei koskaan petä
ei sano, tahdon jonkun muun.

Tarja-Leena Kinnunen

Silvian tarina

Asuimme Suomussalmella vuotta 1980. Ulkoseinällä riippuvassa kalaverkossa oli hyönteisen kotelo odottamassa tulevaa kesää. Otin tuon kotelon ja vein sisälle. Panin sen keittiöön käsipaperitelineen päälle. Kului pari viikkoa, kun kotelo oli särkynyt ja ilmassa pörräsi hyönteinen. Koska se oli selvästi mehiläinen, ristikimme sen Silviaksi.

Se oli kuningatar, jonka oli tarkoitus munia uusi sukupolvi. Ruokimme hoidokiamme hunajalla ja sokerivedellä. Olimme ihastuneita uuteen kotieläimeemme, mutta kissamme Kilu oli vähemmän ihastunut. Eräänä iltana, kun tulimme kotiin, löytyi otus kissan maitokupista. Otin hyönteisen, pesin vedellä ja laitoin ikkunalaudalle. Aamulla pörinä jatkui entiseen tapaan, kuin mitään ei olisi tapahtunut. Viikkoa myöhemmin palatessani vaimoni kanssa kotiin odotti meitä ikävä yllätys. Poikamme Jukka oli nähnyt, kun Kilu oli pistänyt kilpailijansa poskeensa. Näin onnettomasti oli päättynyt Silvian tarina.

Tauno Juntunen

Puhutella

Ovat alkaneet minua enemmänkin
puhutella puut.
Latvaripsin, kaamakatsein,
oksat olan lohtuina,
muistuttaneet siitä,
mitä ei voi sanoa.

Aika painaa
minut puuhun
kuin kotiin.

Kaikkiin suuntiin
suunnattomina kasvavat
vartioivat elämää,
turvat.
Vaiti laulavat.

Minna Härkönen

Hetkessä

Impulssi

Raikkaan ilman impulssi
terästävät aistit
minä huomaan
minä ihmettelen
pakkanen tukkii korvat
talviaamun avarassa avaruudessa
lumi ymmärtää minua

Jari J.S. Heikkinen

Rantaan, johon tuuli tuo syksyn tuoksut,
istahdan.

Pilvien ja taivaan alle,
auringon laskevaan valoon.

Värit hehkuvat, ruoho on keltainen.

Enkelit ympärilläni
tuovat rauhan sanomaa.

Särjetyn peilin joka ainoan sirun
ehyeksi kokoavat.

Marjatta Nyysönen

Pelimanni

-Soitapas, sinä pelimanni,
yks nopeatahtinen tanssi
niin että taivaskin helähtää
ja askel lentoon lähtee.

Nuorena sitä jaksaa kyllä
polkan tahtia tanssia,
pilvetön taivas kun on yllä
ja tunelma korkealla.

Tanssittaessa ilta kuluu,
nytkö jo lähdön aika?
Jatka, pelimanni soittoas!
Älä viuluas vielä pois laita!

Pirjo Virkkunen

Sinisen meren sylissä
pilvettömän taivaan alla
kroolaan kohti
rosoista rantaa
 lämpimien lähteiden lupaamaa
nuoruutta.

Mirja Kananen

Imurihirviö

Imurin ääntä kissani pelkää:
oikaisee hännän, köyristää selkää,
sinne tänne hyppii kuin mielipuoli,
vuorossa pöytäverhotosohvatuoli,
silmissä katse aivan hurja,
kirjahyllyn sotki tuo kurja.

Mitään tälle ei mirri voi,
imurin ääni vain korvissa soi,
pistää vain kissaa taakse, eteen,
esittää tanssin tosi reteen.

Heti kun imurin ääni lakkaa,
rauhoituu kissa, niskoja nakkaa,
aivan kuin mitään ei ollut oisi,
torkut tässä välillä ottaa kait voisi...
Hohhoijaa...

Anneli Pyy

Lempipäivä

Kahlaamme lehtiin
kiitollisuuden kirjaimet.
Jäljissämme kasvaa vihreää.

Minna Härkönen

Kirjoittajat

Alhontaus Rajja
Hakkarainen Jarmo
Heikkinen Jari J.S.
Hurskainen Pentti
Huttunen Signe
Härkönen Minna
Juntunen Annikki
Juntunen Terttu
Juntunen Tauno
Kananen Mirja
Karjalainen Anneli
Kerttula Tarja
Kinnunen Tarja-Leena
Köykkä Helvi
Lappalainen Sirkka
Mankinen Pentti
Nyysönen Marjatta
Pyy Anneli
Syvävirta Eine
Virkkunen Pirjo

A winter landscape featuring several bare, dark trees in the foreground. The ground is covered in snow, and a frozen lake or river is visible in the background. The sun is setting on the right side, creating a warm, golden glow that filters through the branches of the trees. The sky is a pale blue, suggesting a clear day.

Kainuun Kirjailijat runojen äärellä myös

7.7.2013 klo 10.00

Kaukametsän opisto.

Tervetuloa Runoviikon tilaisuuteen!